

Savjetovanje o daljem razvoju muzejske djelatnosti u Moslavini

Primljeno: 10. 1. 1987.

Savjetovanje o razvoju muzejske djelatnosti u Moslavini, koje je održano potkraj 1986. godine — u organizaciji Muzejskog dokumentacionog centra, Muzeja Moslavine u Kutini i društveno-političkih organizacija općine Kutina — težilo je kritičnijem sagledavanju i ocjeni dosadašnjih rezultata višegodišnje muzejske prakse u Moslavini i određivanju ključnih pravaca daljnjeg djelovanja u idućem srednjoročnom planskom radu na tom važnom kulturnom i društvenom području.

Tema skupa bio je i prijedlog da se reorganizira muzejska djelatnost u Moslavini koju je potrebno razvijati jedinstveno na području svih, brojnih, moslavačkih društveno-političkih zajednica a Muzej Moslavine, kompleksni muzej s regionalnom tematikom, verificirati kao svojevrsnu matičnu instituciju. Pri iznalaženju najadekvatnijih organizacijskih oblika muzejske djelatnosti na tom području koristit će se iskustva iz prakse u Hrvatskoj i Jugoslaviji, napose u izradi prijedloga za mrežu muzeja. Konkretnije sudjelovanje Muzeja Moslavine u prezentiranju revolucionarnih tradicija NOB-e i socijalističke izgradnje u Moslavini, nedovoljna valoriziranost toga razdoblja, samo su neka od otvorenih pitanja na koja je ovaj skup nastojao dati odgovore.

Otvaranje brojnih, manjih, zbirki i materijala iz razdoblja NOB-e odvija se uglavnom bez veće suradnje s Muzejem Moslavine te se — na sadašnjem stupnju programskog, konceptijskog, kadrovskog, prostornog te funkcionalnog i društveno-ekonomskog položaja Muzeja — Muzeju treba pomoći u konstituiranju regionalnog kulturnog sadržaja, zaštiti kulturno-povijesnih dobara i formiranju jedinstvenog i povezanog regionalnog sistema.

Višim oblikom sredenosti muzejske struke, koncentracijom i organizacijom stručnog kadra, zajedničkim planiranjem i provođenjem akcija Muzej Moslavine treba postati i nosiocem daljnjeg razvoja muzejske djelatnosti u Moslavini uz uvjet da reorganizacija bude prihvaćena kao zajednička akcija sudionika dogovora i osnivača Muzeja.

Savjetovanje je stručno i društveno-politički ocijenilo dosadašnju praksu i inicijative u razvoju muzejske djelatnosti u Moslavini, utvrdilo današnje stanje i mogućnosti daljnjeg razvoja muzejske djelatnosti i isto tako definiralo interese i zahtjeve pojedinih općina Moslavine u oblasti zaštite kulturnih dobara. Za očekivati je da se realizacijom naglašenih prioriteta uz širu podršku društva otpočne i realizirati kompleksnija reorganizacija i same muzejske djelatnosti u Moslavini.

B. Š.

Upitnik za muzeje i galerije moderne umjetnosti u Jugoslaviji

Jadranka Vinterhalter,

Muzejski dokumentacioni centar, Zagreb

Primljeno: 17. 3. 1986.

U cilju kompletiranja podataka o stanju i djelatnosti muzeja i galerija moderne umjetnosti u Jugoslaviji, Muzejski dokumentacioni centar je, počam od 1983. godine, obavio anketiranje najznačajnijih ustanova te vrste u nas (uz napomenu da nisu obuhvaćeni svi muzeji i galerije moderne umjetnosti). Dio obrađenih podataka je i objavljen u Informatici Museologici br. 3—4/1983. g. a u ovom broju objavljujemo odgovore na upitnik Galerije savremene likovne umjetnosti iz Novog Sada, Galerije likovne umjetnosti iz Osijeka i Galerije umjetnosti iz Prištine.

UPITNIK:

1. Recite nam nekoliko riječi o historijatu muzeja/galerije u kojoj radite: kada je osnovana, kako su se formirale zbirke, koji je njihov sadržaj, koliki je broj predmeta?
2. Koja je koncepcija zbirke/zbirki koje prikuplja vaš muzej/galerija? Akceptirajući materijalne nemogućnosti koje su kronični problem svih naših kulturnih, te i muzejskih ustanova, kakva je otkupna politika vaše kuće? Na koji način upotunjavate zbirke — stavljate li težište na nabavku djela tekuće umjetničke produkcije, nastojite li da u zbirci zaokružite opus jednog umjetnika? Tko uopće

odlučuje o otkupu i kako se on provodi?

3. Koja je koncepcija stalnog postava muzeja/galerije? Kada je on posljednji put mijenjan, odnosno kada planirate njegovu izmjenu? Da li se stalni postav u vašem muzeju/galeriji uopće shvaća kao »promjenjiv dio«? Da li postav prati razvoj umjetnosti u kontinuitetu, pokazujući različite faze rada jednog umjetnika ili samo »ključne« stilove i »najbolje« periode jednog umjetnika? Da li se ide za tim da se prezentiraju najznačajnija imena i djela jednog stilskeg perioda ili se nastoji popuniti fundus i manje relevantnim autorima i djelima?
4. Pojam, muzeja/galerije suvremene umjetnosti vezan je za aktuelnu umjetnost odnosno za izložbe. Kakva je izložbena djelatnost vašeg muzeja/galerije, a kakva koncepcija samih izložbi? Kako se izložbe organiziraju i realiziraju? Da li postoji interes za razmjenu izložbi ili učešćem u zajedničkim projektima s drugim srodnim muzejima/galerijama?
5. Rad u muzejima/galerijama suvremene umjetnosti zahtijeva veoma angažirano praćenje umjetnosti današnjeg trenutka — onoga što se stvara po ateljeima, direktne kontakte s umjetnicima, pravovremeno reagiranje u odluci kada i što prezentirati javnosti putem izložbe, kada i što otkupiti. Kakva je uloga kustosa muzeja/galerija suvremene umjetnosti danas?
6. Obrazovni rad u muzejima/galerijama smatra se njihovom bitnom djelatnošću, pogotovu s materijalom suvremene umjetnosti. Da li u muzeju/galeriji u kojoj radite imate razrađene obrazovne programe, odnosno kustose i službe koji se time bave?

Da li se promjene u suvremenoj umjetnosti održavaju u vašem muzeju/galeriji u koncepciji zbirki, postava i izložbi? Naime, danas je već činjenica da je osnovni tok umjetnosti sedamdesetih godina obuhvaćao jedan specifičan tip materijala — konceptualnu umjetnost, radove u fotografiji, crteže i drugi papirnati materijal, razne medije, analitičko slikarstvo itd. Umjetnost osamdesetih godina okreće se slici, skulpturi, instalaciji,

radu s raznovrsnim materijalima. Da li je muzej/galerija u kojoj radite imao/la sluha za ove promjene i da li su po svojoj opremljenosti spremni za prihvaćanje novih vrsta materijala?

8. Problem muzejske arhitekture veoma je važan, posebno za muzeje/galerije suvremene umjetnosti, jer se očekuje da će i sama arhitektura odražavati »modernost« vremenima. Na žalost, u Jugoslaviji je veoma mali broj novih muzejskih zgrada, i uopće zgrada namjenski građeni za muzeje i galerije. Tko je i kada projektirao zgradu u kojoj je smješten vaš muzej/galerija? Kako se u toj konkretnoj arhitekturi »ponaša« stalni postav i izložbe — koje su sve prednosti, a koje mane? Da li planirate rješavanje problema unutrašnjeg i vanjskog prostora zgrade i na koji način?
9. Što biste, s muzeološke točke gledišta, istakli kao karakteristično za muzej/galeriju u kojoj radite?

Galerija savremene likovne umetnosti Novi Sad

Grozdana Šarčević

Primljeno: 17. 3. 1986.

Pokušavajući da dam što je moguće konkretnije odgovore na jasno sročena pitanja u Upitniku za muzeje i galerije moderne umjetnosti u Jugoslaviji, a istovremeno i da predstavim Galeriju savremene likovne umetnosti u Novom Sadu, bar u osnovnim crtama, suočila sam se sa izvesnim teškoćama delikatne prirode. Možda zato što je to relativno mlada institucija, koja će tu svoju »mladost«, opet možda, još dugo zadržati zbog problema koji je prate od osnivanja do danas i tiču se opštih i posebnih uslova rada, strukture i obima njenog kolektiva; i drugog.

1) U Novom Sadu, 1966. godine, osnovana je Galerija savremene likovne umetnosti, Odlukom Skupštine Autonomne Pokrajine Vojvodine. U trenutku kada zvanično otpočinje svoj rad, 1. marta 1967. godine, njen kolektiv čine troje stalno zaposlenih: direktor, sekretar,

Sportski i poslovni centar »Vojvodina« u Novom Sadu u okviru kojeg su i izložbene prostorije Galerije savremene likovne umetnosti

kustos. A taj njen početnički rad privremeno se odvija u kancelarijama Spomen-zbirke Pavla Beljanskog u Novom Sadu. Izložbena delatnost, sve do danas, realizuje se u prostorijama koje se iznajmljuju; na duže ili kraće vreme. Najveći broj izložbi u organizaciji Galerije savremene likovne umetnosti održan je u izložbenim prostorijama Galerije Matice srpske u Novom Sadu (oko 70).

Svoju prvu stalnu izložbu **Likovna umetnost u Vojvodini, XX vek** Galerija savremene likovne umetnosti otvorila je 28. juna 1984. godine, u zgradi Sportskog i poslovnog centra (SPC) »Vojvodina« u Novom Sadu, sa kojim je sklopljen ugovor o korišćenju izložbenog prostora (606 m²) na prvom spratu; za narednih pet godina (do 1. aprila 1989. godine). Kancelarije i depo Galerije nalaze se u Ulici JNA br. 45, od novembra 1968. godine do danas, u zgradi gde su smeštene i kancelarije Skupštine opštine »Stari grad«, kao i Geodetskog zavoda »Geoplan« u Novom Sadu. A njen kolektiv danas čine devetoro stalno zaposlenih lica (troje su kustosi — dvoje sa zvanjem »viši«).

Fond Galerije savremene likovne umetnosti podrazumeva 1326 dela u vlasništvu, od kojih je na stalnoj izložbi **Likovna umetnost u Vojvodini, XX vek** izloženo 101 delo. Osim toga, od osnivanja do danas, Galerija koristi i 428 dela koja su u vlasništvu Galerije Matice srpske u Novom Sadu, a koja je vršila otkupe slika, grafika, crteža i skul-

ptura iz perioda moderne i savremene umetnosti u godinama pre osnivanja Galerije savremene likovne umetnosti. Takođe, koristi se i određen broj dela otkupljenih od strane Izvršnog veća Skupštine SAP Vojvodine, SIZ-a kulture Vojvodine i drugih. Međutim, većina tih dela nije zvanično preuzeta na trajno korišćenje od strane Galerije savremene likovne umetnosti, mada su joj mnogi od tih otkupa načelno bili namenjeni. Na kraju, treba podvući da se ona u Vojvodini zvanično ubraja u red institucija od posebnog pokrajinskog značaja, ali nema trajnije rešen problem izložbenog prostora, a ni sa držaji zbirki nisu joj na zavidnom nivou.

2) Kada se radi o koncepciji zbirke, već iz prethodno navedenih podataka je jasno da se ne može govoriti o sprovođenju neke strože utvrđene otkupne politike i plana formiranja zbirke; pogotovo što su one do sada umnogome obogaćivane poklonima od strane umetnika. Sredstva za otkupe kojima Galerija raspolaže, a to znači da te otkupe predlaže Stručni kolegijum Galerije i Zbor radnih ljudi ih po pravilu usvaja, toliko su oskudna da ne omogućavaju ni solidniju dopunu postojećih zbirki (slika, grafika, crteža, skulptura), formiranih kupovinom kad se šta moglo kupiti i primanjem poklona; a da i ne spominjemo ostale, kojima Galerija po svojoj proklamovanoj koncepciji treba da raspolaže. Jer, ona proučava, prati i javnosti prikazuje po-